

НАЙВИЩИЙ СУД ПІДТРИМУЄ ПРАВА СТЕЙТІВ В ОБМЕЖУВАННІ РОБІТНИЧИХ СПІЛОК

Вашингтон. — Найвищий Суд ЗДА 2-го грудня одностайно вирішив, що, згідно із законом Тефта - Гартлі, стейт-ові суди мають повне право забороняти вимоги робітничих спілок, щоб всі робітничі мусили належати до робітничих організацій, коли хочуть дістати працю. Всім суддів Найвищого Суду погодилися на таке рішення, запропоноване суддею Вільямом Даллесом, а судді Артур Дж. Голдберг не голосував, як колишній секретар праці. Закон Тефта - Гартлі з 1947-го року залишає стейтам право вирішувати проблему так званого "права на працю", тобто не змушувати робітників обов'язково бути членами робітничих організацій, коли хочуть працювати в деяких промислах. 20 стейтів мають такі закони, які дозволяють робітникам не належати до робітничих спілок, коли вони самі цього не хочуть. Найвищий Суд вирішував цю справу внаслідок апеляції Спілки Роздрібних Урядовців із Флориди, яка домагається, щоб всі працівники, які працюють в харчових

Зорганізоване робітництво підтримує кандидатуру президента Джансона в 1964 р.

Вашингтон. — Американська Федерация Праці — Конгрес Індустріальних Організацій на засіданні Виконавчої Ради розглядав політичну ситуацію після смерті президента Кеннеді і вирішив, що зорганізоване робітництво в 1964-му році підтримує кандидатуру президента Джансона. Виконавча Рада АФІО-КІО прийшла до такого переконання: 1) Ліндон Б. Джансон напевно здобуде номінацію на кандидата на президента на

Чотири співробітники Кеннеді залишаються в Білому Домі

Вашингтон. — Чотири співробітники президента Кеннеді 2-го грудня конферували з президентом Джансоном і погодилися працювати в Білому Домі так довго, як цього захоче новий Президент. Ці довідники — це Кеннет О'Доннел, окремий секретар Президента, окремий довідник — Теодор С. Соренсен, Лоренс О'Брайс — окремий асистент для зв'язків із Конгресом, і пресовий секретар Білого Дому П'єр Салінгер. Президент Джансон конферував із трьома вище названими співробіт-

Палата схвалила закон про секретаріат для пані Кеннеді та про охорону ФБІ

Вашингтон. — Палата Репрезентатів 2-го грудня прийняла 15-хвилинну дебату прийняла законопроект, який передбачає окремий секретаріат для пані Кеннеді на протязі півроку, право знімати на кошт держави всі поштові посилки та охорону агентами Федерального Бюро Інвестицій пані Кеннеді та її дітей впродовж одного року. Цей закон ухвалили 248 голосами проти 127. Найвищий Суд ЗДА 2-го грудня одностайно вирішив, що, згідно із законом Тефта - Гартлі, стейт-ові суди мають повне право забороняти вимоги робітничих спілок, щоб всі робітничі мусили належати до робітничих організацій, коли хочуть дістати працю. Всім суддів Найвищого Суду погодилися на таке рішення, запропоноване суддею Вільямом Даллесом, а судді Артур Дж. Голдберг не голосував, як колишній секретар праці. Закон Тефта - Гартлі з 1947-го року залишає стейтам право вирішувати проблему так званого "права на працю", тобто не змушувати робітників обов'язково бути членами робітничих організацій, коли хочуть працювати в деяких промислах. 20 стейтів мають такі закони, які дозволяють робітникам не належати до робітничих спілок, коли вони самі цього не хочуть. Найвищий Суд вирішував цю справу внаслідок апеляції Спілки Роздрібних Урядовців із Флориди, яка домагається, щоб всі працівники, які працюють в харчових

В АМЕРИЦІ

● Співкер каліфорнійської асамблеї Джессі М. Унгу з'явився, що каліфорнійський губернатор Едмунд Дж. Браун повинен бути кандидатом на віцепрезидента і кандидувати разом з Джансоном на виборах 1964 року. Каліфорнійський спікер заявив, що Браун надається на пост віцепрезидента, бо має потрібний адміністративний досвід.

● Сенатор республіканець із Нью-Йорку, промовляючи в телевізії і радіо, заявив, що треба б подумати над тим, щоб при виборах вибрати двох віцепрезидентів, а не одного, як в тепер, бо спікер Палати Репрезентатів Джан МекКормек та тимчасовий президент Сенату сенатор Карл Гейден не можуть виконувати ці праці, яку виконував віцепрезидент Ліндон Б. Джансон, що став тепер президентом після вбивства президента Кеннеді.

● Наймолодший брат покійного президента Кеннеді, сенатор Едвард М. Кеннеді в 1964-му році старатиметься про перевибори на сенатора зі стейту Массачусетс. Едвард М. Кеннеді обраний був в 1962-му році на два роки, щоб зайняти місце, що було вільне внаслідок вибору брата Джона Ф. Кеннеді на президента. Коли Едвард Кеннеді здобуде сенаторський пост, то виконуватиме його до 1970-го року.

ЗДА погоджуються на міжнародне гарантування неутраляності Камбоджі

Лондон. — Хоча Британія і З'єдинені Держави ще не одностайно ставилися негативно до проєкту скликання міжнародної конференції, яка гаганувала б недоторкальність території та неутраляність південно-азиатської країни Камбоджі, то в останньому часі вони змінили те своє становище. Камбоджа звернулася була спершу до Британії і Совєтськх спонзорів Женевської конференції з 1954-го року, на якій зликувалося індокитайське колонію Франції і поділено її між В'єтнамом, Лаос і Камбоджу, а в минулому тижні ту саму пропозицію уряд Камбоджі передав американським амбасаді в Пномпенгу, столиці

Е. А. Маврер, автор статтей „Про світові справи“, промовлятиме на ювілеї „Свободи“ в Нью Йорку 7-го грудня

Нью Йорк. — Як уже інформовано, головним промовцем на ювілеї „Свободи“ в Нью Йорку, що його влаштує місцевий Окружний Комітет Відділу Українського Народного Союзу в найближчу суботу, 7-го грудня о год. 6:30 ввечері в залах місцевого Українського Народного Дому, буде один з найвідатніших американських журналістів, Едгар Ансел Маврер. Його синдикальні статті в рубриці „Про світові справи“ появилися поруч статтей Дрю Пресова та інших видатних американських коментаторів, чотири рази тижнево в багатьох американських щоденниках, між ними в „Нью Йорк Хіюз“, „Ньюарк Стар-Леджер“ та інших. Минулої п'ятниці, 29-го листопада, гол. редактор УНС п. Носип Лизогор та редактор „Свободи“ А. Драган і редактор „Українського Тижневика“ З. Сивилук зустріли п. Маврера, в товаристві екзекутивного віцепре-

Едгар А. Маврер

зидента Північно-Американського Пресового Альянсу-синдикату п. Івана Осененка, українця з походження, в одному з інтерв'ю в журналі, та мали з ним розмову, перебіг якої, що п. Маврер не тільки знаменито визнається в справах повеленого народу, але й щиро симпатизує з ними.

„Вашингтон Пост“ продовжує кампанію проти пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні

Нью Йорк. — „Вашингтон Пост“, відомий вашигтонський щоденник, який від деякого часу веде „хрестоносний похід“ проти будови пам'ятника Тарасові Шевченкові в столиці країни, продовжує своєю акцією, намагаючись довести скасування закону, що уповноважує будувати пам'ятники на публічній площі. На іншому місці в цьому числі друкує окремий заклад Українського Конгресового Комітету в цій справі, із поданням адрес, на які прохатися вислати відповідні листи. Зокрема важливе, щоб копія листів до „Вашингтон Пост“ з речевим оприлюдненням аргументів цієї газети одержав конгресмен Лесініс, який зі свого боку пляне відповідну акцію в користь пам'ятника Шевченкові.

Громади в Пассейку і Джерзі Сіті відзначили 30-ліття голоду в Україні

Пассейк. — Українські церкви і організації Пассейку і околиці під протекторатом Відділу УККА відзначили 1-го грудня ц. р. 30-ліття Великої Голоду в Україні. Зранку в усіх церквах Пассейку обок віровіснаних відправлено поминальні Богослужби, а ввечері в переповнений громадянством залі Української Центральної академії, Хор української православної церкви під кер. о. Головацького відіграв академію співом американського гимну, після чого ввеч. о. Д. Федасюк з української католицької церкви св. Миколая, відчитав молитву і закликав присутніх хвилюючо мовчанкою вшанувати пам'ять тих, що в 1932-33 рр. померли голодною смертю. Вступне слово виголосив п. Л. Сисни, хор православної церкви відіграв пісню „Народним лицарям“, а о. Головацький продекларував уривок з поеми Ю. Клема „Прокляті роки“. Головою доповіді в українській мові виголосив ред. В. Давиденко, а доповідь в англійській мові проф. А. Мец. Хор „Воля“ під дир. Я. Костиниша пропонував „Молитву“ з опери „Запорожці за Дунаєм“ і український національний гимн. Присутні одностайно схвалили резолюції, що таютьуть Москву за доконаний нею в 1932-33 р. злочин народоубивства, а також висловлюють рішучий протест проти ворожого акції газети „Вашингтон Пост“ проти побудови па-

Вселенський Собор закінчив ділові засідання своєї другої сесії

Рим. — У понеділок 2-го грудня ц. р. Вселенський Собор Католицької Церкви, офіційно званий Другим Ватиканським Собором, закінчив ділові засідання другої сесії, однак формально ця сесія буде закрита щойно в середу 4 грудня. На вівторок 3 грудня передбачувано промову Папи Павла VI на урочистому засіданні Собору з нагоди 400-ліття Тридентського Собору. Однак, всупереч сподіванням, ця друга сесія Вселенського Собору не закінчила праці над декретом „Про Церкву“. Зокрема не передано голосування над 4-ою і 5-ою главами того декрету, що стосується свободи віровіснаних та християнсько-жидівських взаємин. Поступова більшість членів Собору, до яких належить теж більшість американських духовників, сприяла о-бщим проєктам декларації в на-

Чеський уряд звільнив із в'язниці єпископа Кир Василя Гопка

Чеський комуністичний уряд, як про це повідомила Німецька Пресова Католицька Агенція, звільнив із в'язниці українського католицького єпископа - помічника Пряшівської дієцезії Кир Василя Гопка. Одночасно звільнено з тюрми чеського єпископа-помічника Спільної дієцезії латинського обряду Кир

Москва і комуністичний Китай продовжують сварню і — шукають злагоди

Варшава. — На комуністичному збіговіщі, що називається Світовою Радою Миру, прийшло в минулу неділю у Варшаві до гострої сварки між прихильниками совєтської „співіснаної“ політики та прихильниками війнової політики комуністичного Китаю. По стороні Пейпінгу виступили, як значаїно, Албанія і більшість комуністичних партій з азиатських країн. Однак на тому самому збіговіщі його комуністичні члени передавали один одному боці.

Брежнев має стати наступником Хрущова

Москва. — Леонід І. Брежнев, теперішній голова Верховного Совєту, отож формально титулярний „президент“ Совєтського Союзу, має найбільші шанси стати наступником Нікіти Хрущова — твердить паризький кореспондент „Ні Таймса“ Дрю Міддлетон, покликаючись на „першорядні інформації“, втрачені у відносинах на кремлівській верхівці. Большевицькі „вожді“ — мовляв — заступились у зв'язку з атенантом на президента Кеннеді, який навіно доказав потребу визначення заздалегідь наступництва на становищі державного голови держави, чи пак уряду. Поруч із Брежневим, який має 56 років, найбільше шанси має 59-річний віцепрем'єр Алексєй Косігін, але він ніби менше відомий і менше популярний. Фрол Козлов віддав після його важкої серцевої недуги, а Михайл Суєлов понав в конфлікт з Хрущовим у різних справах внутрішньої політики. Також Анастас Мікоян ніби втратив повну попередню ласку у Хрущова, з-посеред старих большевицьких нема вже вікого, хто комутовув би на становищі большевицького диктатора, а такі співробітники Хрущова, як Микола Подгорний чи Василь Поляков не грають великої ролі на Кремлі.

ДЕМОНСТРАЦІЯ ПРОТИ „БОЛЬШОГО БАЛЕТУ“ У ВІННІПЕГУ

Частина демонстрантів Анти-большевицького Б'юро Народів (АБН) проти московського „Большого Балету“ в суботу, 23 листопада 1963 р. у Вінніпегу, Ман., Канада. Демонстрація зроблена в самий день 20-річчя створення АБН. Демонстрація була теж виявом протесту з приводу скрито-владства президента ЗДА, Джала Кеннеді, який згинув з рух комуніста Осаада. Першого з правої сторони на фото бачимо о. ред. Семена Ізика, голову Відділу АБН у Вінніпегу, який теж дав спеціальне інтерв'ю відносно демонстрації на державній телевізійній сітці „СВБ“ в четвер 21 листопада ц. р. Далі бачимо: Башука, Липку, Кутку (словак), Паркасенча, Пасичника (Саскату), Дубрака з дружиною. В демонстрації брали теж члени АБН з Форт Вільям (Хатчинс і Корда), зі Саскату (Шарко), з Ріджайна (Саган).

АМЕРИКА ПОНОВЛЮЄ ПРОПОЗИЦІЮ СОВЕТАМ ЩОДО СПІВПРАЦІ У ВИПРАВІ НА МІСЯЦЬ

Об'єднані Нації. — ЗДА поновили свою пропозицію, що її у вересні цього року зробив був на адресу Совєтськх президент Кеннеді, щоб ЗДА й СССР спільно досліджували можливості виправи на Місяць. На Політичній Комісії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, у першому дні нарад над дослідями космічних просторів в понеділок 2 грудня ц. р. Адлей Стівенсон заявив, що він уповноважений поновити згадану пропозицію. Він признав, що поки не можна зробити „гігантських кроків“ в американсько-совєтській співпраці в цьому ділі, але „сподівасьмося“ — сказав він — що можна би зробити малі кроки“. Під отими „гігантськими кроками“ Стівенсон — за інтерпретацією преси — розумів об'єднання космічних програм ЗДА й СССР та спільну американсько-совєтську виправу на Місяць. Під дрібними кроками він розумів обмін зібраними дотепер відомостями про поверхню Місяця на основі аналіз частинки пилу з Місяця, як теж обмін інформацією про вплив дотеперішніх експериментів астронавтів на їх організм. Адлей Стівенсон твердив, що, залишаючи на боці саму виправу на Місяць, можна би вже тепер розпочати співпрацю в різних ділянках космічних дослідів. Водночас Стівенсон підкреслив, що проєкт виправи на Місяць, не тільки один невеликий аспект американської програми космічних дослідів та що видатні зв'язки з проєктом подорожі на Місяць, становлять

В Конго арештували міністра закордонних справ за змову

Леопольдів. — В минулу неділю 1 грудня несподівано арештовано міністра закордонних справ Августа Мабіка-Каліяндзу за змову проти державної неповідності. Водночас формально президент звільнив його з становища міністра. Безпосередньою причиною тих репресій була видача названого міністром на часну ррчку, без порозуміння з прем'єром Сирілем Адулею, конгольського паспорта катангійському президенту Мейсе Чомбе, який вже кілька разів намагався відірвати Катангу від конгольської республіки. В половині червня Мейсе Чомбе без паспорта і французької візи з'явився в Парижі. Його хотіли видати, але на інтервенцію лікарів дозволили лікуватися в одній са-наторії. Там у конгольському посольстві він подбав за конгольський паспорт звані особисті зв'язки з міністром Каліяндзо. Крім того, Каліянда змелався з лівими екстремістами, зведицниками колишнього прем'єра Патріса Ломумби, що перебувають на еміграції в сусідньому колишньому французькому Конго. Коли африканські міністри закордонних справ нараджувались у підготовлений пан-африканської конференції в Адіс Абебі в травні цього року, Мабіка-Каліянда відмовився з'являтися про ті наради на конгольській раді міністрів.

Комуністичні партизани винищили в Південному В'єтнамі оселю і її оборонців

Сайгон. — Комуністичні партизани в Південному В'єтнамі напали в минулу неділю силою одного добре озброєного куреня на уфортифіковану оселю за 60 миль на північний захід від столиці краю Сайгону і вбили 42-ох цивільних оборонців, 15-ох поранених та трьох схопили. Вони вбили теж 20 членів родня оборонців тієї оселі. Втрати комуністів не відомі, бо вони забрали з собою вбитих і ранених. Наїзд стався опівночі

У СВІТІ

● Альжир дістан від Франції в цьому році кругло \$600 мільйонів різноорідної допомоги, себто тричі стільки, скільки вона дістала за домоненням. Проте французький уряд знову домагався, щоб те домонення в часу підписання перемир'я в альжирсько-французькій війні зменшити у користь Альжирю. Французькі чинники заявляють, що „дєра філіантропії скінчилася“ і не хочуть йти на дальші поступки, тим паче, що альжирський уряд мовчить про відшкодування за сконфісковані промислові підприємства і сільські господарства французів.

● Французький уряд домагається від Сенегалу, що бм колись французькою колонією, видачі колишнього французького сотника чужинського легіону, Жана-Марі Куруче, що йогіо сенегальська поліція арештувала, коли той зупинився в Даккарі, під час лету з Риму до Уругваю. Названого французького десертника теоретика, який належав до підпілля Тайної Військової Організації, видлено з Італії.

● Бритійська фірма „Зі енд Ай Аер Сервісес“ в Лондоні продала Кубі деякі електронні частини американського походження, себто — закупивши їх спершу в ЗДА, чи відкупивши в Британії. Коли ЗДА загрозили поставити ту фірму на чорну листу, та фірма звернулася за обороною до британського уряду, який теж обороняв принцип торгівлі з буди-

СВОБОДА

FOUNDED 1935

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1103 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year \$12.00; six months \$6.25; three months \$3.25. — Jersey City & Foreign Rates: One year \$14.00; six months \$7.50; three months \$4.00. For U.N.A. members monthly \$5.00.

Переплата: На рік — \$12.00; на пів року \$6.25; на три місяці \$3.25. — В Джерсі Сіті і закордоном: — На рік \$14.00; на пів року \$7.50; на три місяці \$4.00. — Для члена У. Н. Асоціації, членів і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders вис талати на: "Svoboda"

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потрібні виправити і скорочувати надіслані матеріали. Незадоволені матеріали повертаються тільки тоді, коли автор собі це виразно зазначив. Друкування задоволену коверту з відповідною поштовою оплаткою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Найближчі завдання Президента Нечиста совість Москви

Президент Линдон Джамсон, несподівано перебравши владу після звинувачення президента Кеннеді, опинився відразу в обличчя низки важких внутрішньополітичних і міжнародних проблем, які вимагають негайного з'ясування його позиції та виявлення її в конкретній політиці. Незадлягати ілюстраційний додаток "Нью Йорк Таймс" з дати 1-го грудня цього року назвав 12 найважливіших і найактуальніших проблем.

На внутрішньополітичному форумі на першому плані стоїть справа громадянських прав, Расові заворушення, які відбулися влітку цього року, і енергійний виступ президента Кеннеді в користь зголошеного ним законопроект про громадянські права поставили про справу на перше місце. Відомо, що Джамсон заявив вже свою повну солідарність із становищем покійного Президента в цій справі. Однак важливіше, а може ще важливіше місце займає проблема безробіття. Президент Джамсон підтримує також проект об'єднання прибуткового податку на \$11 000 000 000, що має підготувати національну економіку і причинитися до зменшення безробіття. Дві далі проблеми, що їх має вирішити Президент на внутрішньому терені, це передусім "космічна політика", яка вимагає \$20 000 000 000 і охоплює переговори із СРСР на місяць; невідомо, чи новий Президент сприймає цим проектам, чи призначить їх критику. Другою такою контроверсійною справою є допомога законорядові. Конгрес зменшив первісно проскочившу суму на кругло \$1 000 000 000, — президент Кеннеді наполягав на бодай частинному припиненні скреслених позицій. Однак, успіх в усіх цих справах залежатиме від добрих чи поганих взаємин Президента з Конгресом. Існує загальне переконання, що президент Джамсон матиме тут більше щастя, як його попередник, бо Джамсон краще ознайомлений з конгресовим тереном і обертатиме з конгресовими лідерами радше безпосередні контакти, як через зв'язників.

Із закордонно-політичних проблем на першому місці стоїть така холодна війна і питання, як ставитися до словесного миролюб'я Хрущова з його незміною агресивною політикою в усіх важливих міжнародних справах. Комуністичний Китай, Німеччина, Берлін, Куба і Південний В'єтнам, — це ті далі чотири конкретні закордонно-політичні проблеми, до яких треба зайняти становище з усіма практичними наслідками. Запрошення президента Джамсоном канцлера Ергарда вже на 27-го цього місяця до себе на фарму в Тексасі на ділові наради вказує на те, що Президент ні трохи не змінив американської політики в справах Німеччини й Берліну. Так само він заявився за продовження війни проти комуністів у Південному В'єтнамі. У спадщині дісталася президентові Джамсону також дисонанс зсереди Атлантичного Союзу (НАТО). Відомо, що в найбільшій мірі спричинили їх французький президент де Голь своїм одностороннім становищем у справі нової воєнної стратегії і ролі, яку має в ній стратегія відігравати атомна сила НАТО. Перед зустріччю Джамсона і де Голя ця справа не буде вирішена. Врешті останньою трудною закордоннополітичною проблемою Америки є відношення до Латинської Америки — продовження плану Союзу для Поступу та сприяння боротьбі проти експансії впливів комуністичної Куби.

Все це разом становить велетенський тягар праці й відповідальності, що впа на рамена президента Линдона Б. Джамсона.

Несамовитий атентат у Далласі, що його жертвою впа 22-го листопада президент ЗДА Джон Ф. Кеннеді, до самих глибин сколихнув свідомість і совість не тільки американської нації, але й усіх народів світу. Громадська опінія різних країн визначає цей атентат, як найвищий і жахливий злочин, що не має паралелю у світовій історії. До цього визначення приєдналася навіть преса СРСР, що виступила з комуністичних держав, називаючи його страховним злочинком.

Реакція Москви на страхотливий злочин у Далласі дуже характеристична й почалася. В перших повідомленнях про атентат на президента Кеннеді обидва союські провідні офіційні органи, "Правда" й "Ізвестія", цілком промовчали факт узявання під закидом убивства марксиста і голову міського комітету. За справедливе ставлення до Куби, Лі Гарві Освальда, спрямовуючи підозри на американських, ультранави організації, одним із головних центрів діяльності яких, мовляв, є Даллас. У даліших повідомленнях "Правда" згадала вже про Освальда і про його заяву, що він вважає себе комуністом, намагаючись при тому знову обвинувачувати в убивстві президента Кеннеді "божевільні праві елементи". Замовчувала союська преса також і факт перебування Освальда в Союзі. Міністер закордонних справ СРСР Андрій Громико заявив навіть на питання журналістів, що "яке призначення він взагалі невідомо". Виступив Освальда Дікем Рубі додав олівки до московських обвинувачень на адресу американських "фашистських" кіл, і союська преса почала визначати цілу справу, як змову "правих елементів".

Щоб відвести від Союзу та його категоричних чинників будь-яке підозріння хоч би в моральній відповідальності за убивство Президента ЗДА, союський уряд і його пропагандистські органи почали перекладати в замах співучасті для родині аби-то Президента, для американського уряду і всього американського народу. Хрущов із Громиком склали спеціальні кондоленції на руки американського посла в Москві, Ніна Хрущова прослужили навіть у своїх виступах перед журналістами. Водночас із цих всьох союських і "прогресивних" преса на Заході почала заперечувати астронівлені американськими слідчими властими факти, що Освальд був марксистом, що він зачитувався в комуністичній літературі, що мав зв'язки з компартією ЗДА, що це незадовго перед атентатом намагався добути візу для візиту на Кубу і до Союзу.

Настоячи на невинності Освальда і навіть на його непричетності до комунізму, заперечуючи можливість будь-яких його зв'язків з Кубою і з компартією, Москва, очевидно, усвідомлює, що всі її заперечення в обличчя виявлених фактів нікого не переконують, і вирішила круто змінити свою тактику. В безпрецедентному доі в взаєминах між СРСР і іншими державами жести союський уряд наказав своєму амбасадору у Вашингтоні передати Державному Департаменту ЗДА купу відповідно спрарованих актів, в тому числі, цілком секретних, що їх зібрано під час перебування Освальда в СРСР і в зв'язку з його заходами вніти туди знову. Проте, і цим своїм жестом, що ним Совети призналися, врешті, до Освальда, вони довели світові, що їхня злочинна совість справді така нечиста і що вони за всяку ціну хочуть скинути з себе всяку підозру за злочин у Далласі.

Ю. Камеєцький

Перший український політичний емігрант в Америці

(4)

Живучи з дружиною на фармі, А. Гончаренко живо цікавився політичними подіями в Росії, Україні і в цілому світі. Дописував до американської преси, написав автобіографію, яку видав друком М. Павлик у Коломбі 1894 р., написав кореспонденції до часопису "Прогрес", що виходив у Нью-Йорку, а потім в Шикаго. Фарма "Україна" ще за його життя стала спосередньою Меккою: її відвідували свої і чужі. Та найкраще почував себе А. Гончаренко в колі своїх земляків у Сан-Франциско.

Тут на фармі подружжя Гончаренків дожило до глибокої старості. Дружина Альбіна померла в 1915 р., доживши до 80 літ, а о. Агалапін, в 1916 р., мавши 84 роки.

Каліфорнійська преса про А. Гончаренка в рр. 1905—1962. Третю частину книжки написав проф. Т. Луців, великий прихильник А. Гончаренка. Він наводив тут статті каліфорнійської преси, яка в різні роки, починаючи від 1905 р., писала про Гончаренка. Як слушно зауважує В. Луців, ці статті не завжди згодні з історичною правдою, бо часописні редактори не мали ні матеріалів, ні часу займатися дослідженнями історичної правди. А проте, ці статті підняли увагу. Візьмемо деякі.

У 1905 р. редактор Джордж Менсфілд вміщує в "Сан-Франциско Кронікл" статтю під проречивим заголовком: "Каліфорнійський чинник у російській революції".

Він переповідав зміст статті Гончаренка в "Колоколі", лише про його дружні зв'язки із Маціцян, про його численні американських прихильників, про "Аляска Геральд" та його відмову вернутися в Україну, на пропозицію царської амністії. Перед Дієм Незалежності А. Гончаренко писав до своїх земляків у Києві: "Коли ви зможете відзначити 4-го липня, день волі, свободи преси і релігії? Як довго, мої дорогі земляки, Вам треба ждати, щоб здобути такі права, які мають громадяни Америки?"

Або візьмо статтю з серії 1912 р. в "Окленд Трибун" пера Віла Стробла п. з. "Емігрант, за голову якого визначено нагороду, з легендарною особою в Каліфорнії". Від часу смерті А. Гончаренка в 1916 р. легенда про нього виростає вже так, як сосяни, посаджені на його могилі д-ром Данисом. Розказують тут, що він допоміг през. Лімонвілю і його державному секретареві набути Аляску; розпалив полум'я, з якого розгорілась російська революція.

Від часу смерті А. Гончаренка в 1916 р. легенда про нього виростає вже так, як сосяни, посаджені на його могилі д-ром Данисом. Розказують тут, що він допоміг през. Лімонвілю і його державному секретареві набути Аляску; розпалив полум'я, з якого розгорілась російська революція.

Від часу смерті А. Гончаренка в 1916 р. легенда про нього виростає вже так, як сосяни, посаджені на його могилі д-ром Данисом. Розказують тут, що він допоміг през. Лімонвілю і його державному секретареві набути Аляску; розпалив полум'я, з якого розгорілась російська революція.

Проф. д-р Василь Лев

ПРОФ. Д-Р РОМАН СМАЛЬ-СТОЦЬКИЙ

У 70-річчя життя та 45-річчя громадської і наукової діяльності

Серед різних замінних роковин у біжучому році українське суспільство у вітломо світу святкує також сімдесятіріччя з дня народін проф. д-ра Романа Смал-Стоцького, заслуженого вченого філолога, історика культури й політичних знань, а також жертвеного й відданого національній справі громадського діяча. Оці коротко з'ясовані високі прикмети Достойного Ювіля пов'язані з ним його родовими традиціями, вродженим йому талантом, науковим зацікавленням та замальованим до праці.

Роман Смаль - Стоцький — вихуць діяльного культурного діяча і політика - народився 1886-го року, син відомого філолога, професора Чернівецького університету, а після першої світової війни професора Українського Вільного Університету в Празі, автором численних наукових праць із ділянки мово- і літературознавства, головню шевченкознавства, діяльного організатора і провідника Української України, що з-перед першої світової війни, довголітнього посла до австрійського парламенту і політичного діяча, дійсного члена Наукового Товариства ім. Шевченка, дійсного члена - академіка Української Академії Наук (обрано 8-го грудня 1918-го року). Мати Романа з роду Заревичів, теж значної галицької сім'ї, що видала кількох культурних діячів - народолюбів м. ін. Федора, замінного письменника минулого сторіччя.

Роман Смаль - Стоцький народився 8-го січня 1883-го року в Чернівцях, де тоді його батько був професором університету і провідником української громади, а мати активною діячкою в жіночих організаціях. Тому вже в молодих роках під впливом домашньої атмосфери з науковими зацікавленнями та громадським наставленням і сам він став включатися в таке життя, що позначилося виразно на його дальшому життєвому шляху. Високі студії з ділянки славистики (проф. Бернекер), порівняльного мовознавства (Страйберг) і філософії (Кюльпе) відбув він у Відні, Липську і Мюнхені. В останньому університеті осягнув він у 1914 р. ступінь доктора філософії "сума кум лауде". Молодий адент науки вирішив ступити на шлях наукової праці. Та з вибухом війни мусів служити у війську, звідки вийшов після двох років. Тоді зразу включився він у громадську працю в українських емігрантських установах. Під час дальших воєнних і кількох повосинних років працював здебільша в дипломатичній службі і рівночасно науково в ділянці українського мовознавства. Перебуваючи в рр. 1921 - 1923 в Берліні, видавав разом із проф. Василем Симоничем серію монографій "Нові виховні шляхи" (4 томи).

У 1923 р. найменовано д-ра Романа Смал-Стоцького надзвичайним професором порівняльного мовознавства в Ужгородському Вільному Університеті в Празі. Побіч цієї праці проф. Смаль-Стоцький відіграв у рр. 1924 - 1925 як стипендіат проф. Томи Масарика до Лондону, де викладав мовознавство в King's College — London University, School of Economics, Pembroke College — Cambridge.

В 1926 р. переїхав проф. Смаль - Стоцький до Варшави, де займав посаду професора порівняльного мовознавства в Варшавському університеті. Тут включився він у культурне життя української громади і розгорнув науково-педагогічну, а згодом і видавничу діяльність. Крім праці в університеті й опіки над українським студентством, заснував разом із проф. Іваном Огішником наукове видавництво "Студії до української граматики", в якому в рр. 1926-29 видав шість томів праць, між ними дві проф. Р. Смал-Стоцького. Коли в 1929-му році засновано у Варшаві Український Науковий Інститут, він став його секретарем та редактором видань. На цьому посту пробув до вибуху другої світової війни і за той час зредував і видав 50 томів наукових праць із різних ділянок українства. Крім того був секретарем Комісії повного видання творів Т. Шевченка під фірмою Українського Наукового Інституту, а сам зредував XV том з перекладом творів Шевченка на чужі мови.

За заслуги на полі науки Наукове Товариство ім. Шевченка вибрало його дійсним членом у Філологічній Секції. Під час другої світової війни мусів проф. Смаль-Стоцький залишити свою цінну бібліотеку і цінніші містечка та музейні збірки і переїхав до Праги в ЧСР. Тут конфігувало його Гестапо і тримало під наглядом до кінця війни. Не зважаючи на це, проф. Смаль - Стоцький продовжував наукову працю: видав свою джерельну працю про культуру в засмисли України з германською культурою в ділянці словництва, а в рр. 1944 - 45 разом із праладом Августиним Волюном видав "Герби України" М. Витинського.

Після закінчення війни, у 1947-му році вмігував професор Смаль - Стоцький до ЗДА, де в католицькому університеті Маркет у Милвокі, Вісконсині, став звичайним професором історично-суспільних наук і директором зазначеного ним Слов'янського Інституту. І тут розвивав він науково-педагогічну та видавничу діяльність і очолював серію видавничих "Marquette Slavic Studies" та "Papers of the Slavic Institute". Перше видало до тепер 6 томів, а друге 18, в тому числі кілька його праць.

Рівночасно включився він у наукову і громадську працю в українських наукових і суспільних інститутах, НТШ, УВАН, УККА, "Обнова" і ін. В 1951-му році став головою НТШ в ЗДА і очолює його до тепер.

У 1955-му році коли відділи НТШ, роз'юковані в чотирьох країнах вільного світу, переорганізовано в окремі статутні товариства, об'єднані Головною Радою НТШ, проф. Смал-Стоцького обрано президентом цієї Ради, яку він очолює до сьогодні. Крім того прийняв він головуство Коміте-

всі висунені автором тези згідні з історичною правдою. Д-р В. Луців висуває доктрину А. Гончаренка про т. зв. Тихоокеанську Україну. Відомі загальноі заходи його перед федеральним урядом, щоб з Аляски, сумежних островів та східного Сибіру створити окрему українську державу, яка стала б у майбутньому заборомом проти російської імперіалізму. До цих петицій долучував Гончаренко і малу з докладним зазначенням меж Тихоокеанської України. Основу до цього дало А. Гончаренкові тодішнє населення Аляски. Він був переконаний, що на 29 тисяч тодішнього населення Аляски з 20 тисяч українців, потімкі заповорювачі, які змішались з алеутами, прибувши з Сибіру, куди їх заслав російська влада після бою під Полтавою і зруйнування Запорозької Січі. Хоч яка приманка нам ця доктрина, вона не має ствердження в історії України і самої Аляски. Коли б заповорювачі в такому великому числі прибули на Аляску, то ма-

А. Замітний

АГРИКУЛЬТУРА В СРСР

Високі союські урядовці до колгоспів і радгоспів. Колгосп, або колективне господарство, в теорії уявляється власністю його членів. Якщо колгосп не має прибутків, то всі його недобори йдуть на особистий рахунок колгоспників. Тоді вони дістають так мало за свою працю, що ледь-ледь живають. В радгоспі дістає робітник платню, без огляду на те, чи закінчується рік з прибутками, чи з дефіцитом. Колгоспники хочуть усі колгоспи обернути на радгоспи, але роблять це тільки у відношенні до тих колгоспів, які дають прибуток. Якщо ж з року на рік колгосп має недобор, він ніколи не стане радгоспом, бо держава не хоче докладати до нього із своєї скарбниці. Цим можна пояснити факт, що на Україні по нинішній день є 10 000 колгоспів і тільки одна тисяча радгоспів.

Не можна заперечити, що більшість колгоспів, на кім людиною не має впливу, але їхнє широке розрекливання успіхів у продукції зерна, буряків і соняшника виглядають значно меншими, як що застосувати до них прийняті на Заході методи оцінки, якщо взяти до уваги величезний вклад людської праці, часто низько оплачуваної, та праці машини.

Коли йдеться про продукцію м'яса, молока, молочних виробів, олій і ярини, то нікчемність союської системи така разюча, що насувається сумнів, чи взагалі комуністи спроможні задовільно розв'язати ці проблеми. Не вистачить зібрати зерно, мати худобу на зарі, олій і ярину, але необхідно ще мати відповідно устатковані магазини, склади, холодилини, переробні пункти, добре налашдовані транспортні, віднощиді приладження, щоб продукти сільськогосподарства в здоровому та свіжому стані попадали на стіл споживача. Тим часом усе це таке примітивне, таке хаотичне, що годі й говорити про те, щоб з усім цим Союський Союз міг задовольнити ЗДА. Щоб осягнути задовільний стан в цій ділянці, треба було б передусім інвестувати в сільське господарство і дати людським думці та праці широкі поле для дії.

Американський обсерватор якинуз також жмуть світла на цій ділянці, оглянувши радгоспи в Казахстане та у Східному Сибіру. Вони значно краще великі. Наприклад, Адамський радгосп, що лежить на безкрайній рівнині, має 275 000 акрів. З того 220 000 акрів іде щороку під управу пшениці, а 30 000 — під інші культури.

Оселя Адамського радгоспу має одну довгу, повну куряну вулицю. По обох її боках стоять малі цегляні дімки для робітників та їхніх родин. В радгоспі працює 800 робітників та 600 робітниць. Під час живих помагачів на полі робітники й службовці з ближчих міст. Радгосп зорганізований на півніськовий лад. Він має 12 машинних бригад, 200 тракторів та 200 комбайнів і ділиться на відділи, кожний з яких має свою "головну квартиру".

Почавши від 1954-го року, певно сліди їх залишилися б в суспільному устрої, в назвах містечостей, в мові, звичаях і обичаях. А цих наявних доказів не моємо.

Інші заваги дрібної натурі: Гончаренко студіював в Києві не у Духовній Академії, а в духовній семінарії (ст. 13); Герцен прибув до Англії в 1872, а в 1852 р. (ст. 34); французький анархіст називався не Люї Бляв, а Люї Блянк (ст. 35); Гончаренко святкував українське Різдяво не 7-го січня 1864, а 7-го січня 1865 р. (ст. 44); першу Службу Богу відправив він у Нью-Йорку не в 1895, а в 1865 р.; цивільний шлюб із Альбіною Чітс взяв не тому, що на це дозволяла православна церква, а тому, що це в Греції належало до православної релігійної секти, яка дозволяла женитися не тільки священникам, але й єпископам; помер А. Гончаренко не 21-го березня 1915 р., а в 1916 р. (ст. 47); день смерті досі не усталений. Пізні дослідники і преса поділяють різні дні — 3, 6 і 7 травня ("Свобода", "Нью-Йорк Таймс", "Народна

Волі"). Другий автор, проф. Т. Луців, дає у своїй біографічній статті про Гончаренка заголовки: "Прихильником Толстого довгі роки засланцем у Каліфорнії". Гончаренко ніколи прихильником Толстого не був, навпаки, він одверто називав Толстого гіпокритом. "На словах, — казав Гончаренко, — Толстой вважав себе великим гуманістом, а в практиці і напальцем не рушив, щоб із своїх 500,000 десятин хоч частину передати кріпакам на власність". Корабель, який везла арештованого Гончаренка з Атен до Царгороду, називався не "Стрелок", а "Русалка". З торми звільнив його не польський жид, а грецький єврей Осип Гончар. До Каліфорнії приїхав А. Гончаренко не в 1865, а в 1867 році.

Джерельна наукова праця про А. Гончаренка, першого українського політичного емігранта, заслуговує на особливу увагу. Вона розкриває очі американським колам, що цікавляться А. Гончаренком, — ким він був і за що змага-

всьою" в СРСР 100 000 000 акрів цінний земель. З них 40 000 000 використовуються під управу пшениці. Споживальний річний збір повинен давати 2 000 000 бушлів пшеничного зерна.

З ціннішими землями пов'язані дуже важкі проблеми, з якими мусить справитися комуністична влада, щоб продовжувати їх експлуатацію. Першою проблемою є сухий і дуже гарячий клімат влітку та мала кількість опадів, особливо в липні і серпні, коли рослина найбільше потребує вологи.

Другою не менш важливою проблемою є сильні вітри, які адувають горішню верству землі і у вигляді пилу та куряви заносять її гн далеко, іноді навіть до Європи. Землі, що втрачені горішню родючу верству, вже непридатні для рілляництва.

Третньою є факт, що освоєні землі з року на рік стають щораз більше солончакими, а тим самим щораз менше врожайними. На думку американських обсерваторів, на кім людина не має впливу, але якби в Союзі Союзі не робили такої глибокої оранки, то вітри і бурі не здували б у такий мірі поверхню землі. Також, якби земля по кожному зборі відпочивала принаймні один рік, тоді б легла облогом, вона була б відпорнішою на вітри.

Американці помічали веноді недостачу сільськогосподарських машин та запасних частин, а також відсутність пильової боротьби із шкідливими комахами та бур'янами. Комуністична влада хоче відібрати від селян і робітників так званий присадбний ділянки, тобто малі кусні орної землі, що їх вони дістали для свого власного вижиття. Про причину такої, на перший погляд незрозумілої, інтенції довідалися члени американської делегації пізніше, коли їм став відомий факт, що їй присадбні ділянки, які становлять зсього лише 4% всієї орної землі, дають більше як 50% м'яса, яєць, молока, овочів та ярини, і то далеко ліпшої якості, як усі колгоспи і радгоспи, разом узяті. Цей факт є величезним обвинуваченням бездарної комуністичної системи, сконфронтованої з приватною ініціативою і заінтересуванням продукента у висліді його праці. Тільки боляні загострили перманентну харчову кризу стримує комуністів від реалізації того наміру.

Щодо частих змін у союській аграрній політиці, то американська делегація устійняла, що вони дуже пошкоджують. Змінюються міністри рілляництва та назви установ, але залишаються без змін колективна система та її виконавці, якими з-правила є члени компартії.

Американський журналіст прийшов до висновку, що по-важніше осягти в союській агрикультурі неможливі, поки кремльські правителі: а) додержуватимуть брутальної засади Леніна - Сталіна, згідно з якою головний тягар загальної продукції в державі, зокрема важкої індустрії, має нести на своїх плечах сільськогосподарський робітник; б) вестимуть надмірно великі радгоспи і колгоспи; в) триматимуть бездушну і дуже коштувану аграрну бюрократію, що становить велику перешкоду для раціонального господарювання.

Компартія при високому накладі людської праці, капіталу і машини може добитися деяких успіхів у продукції зерна, але вона органічно нездібна піднести тваринництво, продукцію олій і ярини. Доки не зміниться система, не можна думати про значне поліпшення відносин в союській агрикультурі.

Якби американський спостерігач згадав ще про те, що найжорстокіші експерименти в сільському господарстві, включно з великим голодом у роках 1932-1933, робили російські комуністи на Україні, читачи його звіту мали б правдивий і повний образ стану аграрних відносин в СРСР та правдиве уявлення про трагедію українського селянства.

Якщо все своє життя. Вона багато допоможе комітетові Гончаренка викунити його фарму і створити там Український Парк його імені в століття його приїзду до Америки — в 1965 році. (Кінець)

ПРОФ. Д-Р РОМАН СМАЛЬ-СТОЦЬКИЙ

(Закінчення зі сторінки 2-ї)

це - міністром закордонних справ, за часу прем'єрства Вячеслава Прокопюча та Андрія Яковлева. Від того часу аж до другої світової війни був він, разом із О. Шульгиним, членом делегації УНР до Ліги Націй. В рр. 1927 - 1948 був президентом Прометейської Ліги повернутих Москвою народів, а до війни брав участь в її сесіях із доповідями в Болгарії, Латвії, Фінляндії, Франції і Англії. В рр. 1929 - 1939 був заступником голови Українського Товариства Прихильників Ліги Націй, а також його президентом, а в рр. 1928 - 1939 брав участь в усіх конгресах Міжнародної Унії Товариств Ліги Націй.

Одначе у Новому Світі не залишив проф. Смаль - Стоцький тієї діяльності, Переїхавши до ЗДА, включився він у працю Українського Конгресового Комітету Америки і в 1951-му році став членом її Політичної Ради, а також членом делегації УККА для переселення в Конгрес у Вашингтоні. Тут включився він у працю численних українських і чужинських культурних установ, що співпрацюють із українцями у вільному світі. Проф. Р. Смаль-Стоцький є головою Коміте-

тавмирущих символів мазепи української держави - були: президент УНР в екзилі Андрій Липицький та проф. Богдан Левицький. В ЗДА уфундував проф. Смаль-Стоцький лаптець УВУ для ректора університету Маркет та медалю Гергарда Гавтмана.

Маркет життя і творчості нашого Ювіляра не був би повний без бодай короткої характеристики його наукових зацікавлень і праць. Проф. Смаль-Стоцький в першу міру мовознавець - філолог. Він розповів свою наукову кар'єру в ділянці мовознавства. З-під його пера вийшли цілі праці про українську мову, а саме про розвиток українського словництва із становища морфологічної української мови. Морфологічні проблеми української мови цікавили його особливо. Молодий дослідник розв'язував українську мову, цікавився словотворенням і значенням українських прикметників, далі процесом і способом поставлення українських іменників, їх функцією в побудові української мови. Далі досліджував він історію поставлення антитези, займався примітивним творенням слів, близьким до народної етимології, семантикою і семасіологією, однією з дуже важливих ділянок мовознавчих студій, названою і термінологією. Вислідом його студій є книжкові праці і статті. Пізніше робить спробу вивчити походження назв "Русь" та "Україна" і значення англійських слів: "Ukraine" і "Ukrainians". Сягнув також в історію культурних впливів германських мов на українську, а також германських мов на слов'янські.

В 30-их роках, коли в підсвітовій Україні посилювся наступ проти української культури, проф. Смаль - Стоцький видав документарну працю про нищення української мови більшовиками на основі теорії російського мовознавця Марра, що з наказу партії за-суджував т. зв. індоєвропейське мовознавство і анушував свої фальшиві твердження про майбутнє злиття різних мов в одну мову в комуністичному суспільстві. Професор

Смаль - Стоцький доказав несправдливості цих тверджень, потрібних більшовикам для знищення національних мов у СРСР, а також і встановлення єдиної мови - Леніна. Пізніше наш дослідник представив причини відхилення марксистської теорії Сталіна з метою звести єдину мову в СРСР - російську. До цього питання повертається наш учений кілька разів у публікаціях англійською мовою у вільному світі, розкриваючи со-ветсько - російський імперіалізм.

Поруч численних праць присвячує проф. Смаль-Стоцький увагу і літературознавству, в першу чергу Шевченку, і його впливам на інші літератури, далі визначним постатями в українській літературі, як Франко, Левицький, і в чужій - Міцкевич, Гавтман і ін., взаємини української літератури з іншими літературами. Присвятив він теж багато уваги нашим і чужим ученим, поетам, культурним діячам, як Олександр Лотоцький, Володимир Залозецький, Андрій Яковлів, Зенон Кузеля, Генрик Уланський, Я. Бенеш, В. Сід і ін., а також великим державним мужам, як Мазепа і Петлюра. Займається проф. Смаль-Стоцький також проблемами нашої культури й освіти, етнографії і побуту.

Переїхавши до ЗДА, проф. Смаль - Стоцький багато уваги присвячує справам політичних відносин українського народу. В різних розвідках, есеях і статтях, писаних переважно англійською мовою, орієнтованих він правду про сучасне становище українського народу під Совєтами і у вільному світі, про його права на самостійність і суверенність, всупереч змаганню совєтсько - московського імперіалізму звільнювати та асимілювати українську культуру, знищуючи її в очах чужинців. Пером і живим словом на різних конференціях і дискусіях проф. Смаль-Стоцький боронить правду про Україну, аніж перед чужинцями її значення серед європейських народів та коначність її, як і інших повноцінних народів, свободи

ЗАНКЛИ

ЕКЗЕКУТИВИ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ В СПРАВІ КАМПАНИ ВАНІНГТОНСЬКОГО ЩОДЕННИКА "THE WASHINGTON POST" ПРОТИ ПАМ'ЯТНИКА ТАРАСОВИ ШЕВЧЕНКОВИ

Неприхильні, а то й ворожі українській справі, елементи на американській землі почали від деякого часу нападати на пам'ятник Т. Шевченку, щоб не допустити до побудови пам'ятника Т. Шевченку у Вашингтоні. У своїй наперсничій акції, яка заходила, між іншим, найбільш напалася на обидливий для українців див на сторінках ваниннгтонського щоденника "Вашингтон Пост", редактор цієї газети закликає, в кількох статтях Конгрес ЗДА та Столичну Комісію Плинування зреагувати спосередстві створення і відкриття пам'ятника. При цьому, той же редактор намагався принизити значення Шевченка як поета та доказувати, що у Вашингтоні не повинен стояти пам'ятник "комуністичного ідола".

Реферуючи на останньому засіданні Екзекутиви УККА в дні 8-го листопада 1963 р. справу атак газети "Вашингтон Пост" та протидію УККА, голова УККА проф. Лев Добрянський підкреслює, що ця атака на Шевченка є не тільки атакою на українсько-го національного поета - героя, але в першу чергу є атакою на авес український на-рід і його змагання до національно - державницької незалежності.

І суверенності. В цій діяль-ності Ювіляр неусталеним бореться за долю України. В рамках короткої статті праць і досягнень у різних ділянках науки Достойного Ювіляра, що без огляду на сімдесят років із самопосвятою віддав себе всьому на служ-бу своєму народові і з молодим запалом та ентузіазмом постійно і невтомно працює для України в ім'я римської заповіді: "Salus Rei Publicae lex suprema esto!"

В сімдесятліття життя та со-рокп'ятиріччя невтомної нау-кової і громадської праці До-стойного Ювіляра українське суспільство клянеться у пошані перед ним голови і бачає бо-жу шасливих років. На мно-гі блага літа!

Продовжуючи свою проти-акцію на напади газети "Вашингтон Пост", Екзекутива УККА поновлює звертання з гарячим закликом до наших наукових установ, зокрема ж до їх філологічних та літературознавчих секцій, щоб во-

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Перше засідання журналу "Українка в США"**. Вийшло Сито-вої Федерації Українських Жи-вотних Організацій (СФУЖО) видання у Філадельфії, з датою жовтня 1963. На сторінках жур-налу обговорюються питання змісту і діяльності СФУЖО. В першому числі надруковані статті: Олена Задінак, д-р На-талі Пауляк, Олена Прокоп, Грися Пеленська, Грися Па-вловської, Лідія Вурачильської, Марії Кайтосовської. Журнал, друкування на циклоствіл, бу-де появлятися щотижня.

● **Українська Вільна Академія Наук у ЗДА** влаштує на-укове засідання з доповіддю д-ра Івана Лисака - Рудницького на тему "Міжнародний Конгрес слов'янської історії в Зальцбур-зі, в липні 1963 року". Засідан-ня відбудеться в суботу 7 гру-дня 1963 р. о 7-й год. веч. в бу-дівлю Академії: 206 West 100-й вул. Н. Я.

● **Обговорення Меморіалу** на-вистави налітських праць Олек-сандра Міхалевича Рудницького, який відбудеться під час мю-жественного вечору Літератур-ного Містечкового Клубу в Нью-Йорку в п'ятницю 6 грудня н. я. В обговоренні візьмуть участь Любомир Кузьма, Володимир Ласовський та Антон Мадоня. Початок о год. 8-й веч.

ни вислали відповідні авто-ритетні листи до цього щоден-ника не тільки в обороні па-м'ятника Тарасові Шевченку, але ще й більше в обороні його світлого імені перед за-кладами цього щоденника і н. я. Крім того, Екзекутива закли-кає всіх українських профе-сорів, що працюють у висо-ких американських школах, університетах і коледжах, алуватися до цієї акції, а всіх українців в Америці писати листи з протестом проти цієї кампанії, що робить великого Тараса Шевченка "антисемі-том", "польонофобом", "русо-фобом" та "комуністичним ідо-лом", зогр Шевченка, який ціле своє життя присвятив для боротьби за визволення на-шого народу, українського, але й усіх інших поневолених народів.

Екзекутива УККА зверта-ється також з проханням до всіх своїх Відділів і Членсь-ких організацій, як централь-них, так і місцевих, а також до українців в Америці, пож-

навити акцію вислати листи до ВП. Конгресменів Дасті-ського, Дульського і Девіс-кого, висловлюючи піддер-жку для їх акції в справі на-шого Шевченка в серії "Ворі-за за Свободу" в 1964 році, з на-годи стоп'ятисятиліття його народина і в нагоди відкриття його пам'ятника у Вашинг-тоні.

Подасмо адреси: "Вашинг-тон Пост" і Конгресменів Дасті-ського, Дульського і Девіс-кого: "The Washington Post", 1515 L Street N.W., Wash-ington, D.C.; The Hon. John Leinold, Member of U.S. Congress, New House Office Building, Wash-ington, D.C.; The Hon. Thaddeus J. Dulak, Member of U.S. Congress, New House Office Building, Wash-ington, D.C.; The Hon. Edward J. Derwin-ski, Member of U.S. Congress, New House Office Building, Washington, D.C.

3 Глибочин жалем та смутком повідомлямо Рідних і Прихильців, що 27-го листопада 1963 року помер у Балтіморі на 69-му році життя, по довгій і тяжкій недугі

Івн. Лавро ПАНАСЕНКО
Абсолютно УГА в Подобряді МСР, Сотник УІ Східнової Січової Дивізії, Лідар Ордену Воїнського Хреста і Хреста ім. Семона Петровича, Районний Шеф Головного Району в Україні.
Похорон відбудеться в суботу, 30-го листопада 1963 року на Центральному Українському Православному Цвинтарі в Балді Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ПОМУ ПАМ'ЯТЬ!
МАРІЯ — сестра Дружини Покійного з мужем АНАТОЛЕМ і племінниками ОДЕГОМ та БОГДАНОМ БУДІВКИ

ТОВАРИСТВО АБСОЛВЕНТІВ УГА & УТТИ
діляється суцільно вістком, що 26 листопада 1963 року в м. Балтімор помер абсолютний Подобрядський Академії
+
інженер-економіст ЛАВРО ПАНАСЕНКО
народжений 2 вересня 1895 р. в м. Балзі на Волині.
Похорон Покійного 30 листопада 1963 року на право-славному цвинтарі в Балді Бруку, Н. Дж.

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ ТРАГІЧНОЇ СМЕРТІ нашого Найдорожчого і ніколи Незабутнього СИНІ І БРАТА
бл. п. Мирна Євгена ОТРОНА
буде відправлена
СЛУЖБА БОЖА
ЗА СПОКІЙ ПОГО ДУШІ,
в четвер, 5-го грудня 1963 року о год. 9-й ранку
в Українській Католицькій Церкві
Св. МАРІ в НЬЮ БРОНСВІКУ, Н. Дж.

БАТЬКО МАТИ І БРАТ

В неділю, 8-го грудня 1963 року буде відправлена після Служби Божої
ПАНАХИДА
за спокій Душі нашого Найдорожчого ЧОЛОВІКА
бл. п. Івана Максимовича НАБАЧКОВА
в Православній Церкві св. ВОЛОДИМИРА в НЬЮ ЙОРКУ
ДРУЖИНА

Замість квітів на могилу
бл. п. д-ра ІВАНА ЮЗІЧА
\$10.00 на дар УНІ
складає
д-р О. УТРИСКО

Увага СІРАКУЗІ! Увага РОЧЕСТЕР!
31 вглядку на смерть Президента ЗДА Джона Ф. Кеннеді
СВЯТО
25-РІЧЧЯ ДЕРЖАВНИЦЬКОГО ЗРИВУ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ
ПЕРЕЛЮЖЕНО НА:
субота 7-го грудня, год. 6 веч. в аудиторії Української Парафіальної Школи Святого Івана Христителя.
неділя, 8 грудня, год. 4-та по пол. в залі Українсько-Американського Клубу з по-передньою поданою програмою.

Українська Вільна Академія Наук у США ВЕЧІР ПАТ'ЯТІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ПРОГРАМА
Вступне слово — Ізидора КОСАЧ-БОРИСОВА
"Останній рік у житті Лесі Українки" — записи Ольги КО-САЧ-КРИВЕНКО (сестри поетеси),
Читач Поетин ПРІНКИ.
Театр слова під керівництвом Ольги ДОБРОВОЛЬСЬКОЇ:
"Із лірики Лесі Українки", Муз. супровід — А. ПУЗІЛЬ.
Вступне слово і літературне оформлення — Юрія ЛАВРІНЕНКА
Вечір відбудеться в неділю 8 грудня 1963 р. о 6 год. 30 хв. веч. в будівлю Академії: 206 West 100-й вул., Нью Йорк.
Цей Вечір мав відбутися 28 листопада, але з уваги на жалобні дні трагічної смерті Президента Джона Ф. Кеннеді, перенесено на 8 грудня ц. р.

ГОЛОВНА ДЕЛЕГАТУРА ЗП УТВР В ЗДА І ДОСЛІДНО-ВИДАВНИЧЕ ОБ'ЄДНАННЯ "ПРОЛОГ" В НЬЮ ЙОРКУ
— влаштовують —
ПУБЛІЧНУ КОНФЕРЕНЦІЮ
на тему
Стан і перспективи розвитку національної політики в СРСР і українська самооборона
— влаштовується —
в СУБОТУ, ДНІ 7-го ГРУДНЯ 1963 р. в НЬЮ ЙОРКУ
в залі УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ АМЕРИКИ при 2 Іст 79-й вулиці.
Конференція проходить у формі дискусійного форуму (панель).
Учасники форуму: Антін АДАМОВИЧ, Ярослав БІЛН-СЬКИЙ, Всеволод ГОЛУБНИЧИН, Наталя СКОЧИЛС, Богдан ЧАПІВСЬКИЙ.
По проведенні форуму, запити і дискусії.
Початок конференції ТОЧНО в год. 3-й по полудні.
З огляду на інші імпресії цього дня, конференція закін-читься в годині 6-й веч. Просямо усіх зацікавлених при-бути на час. Рєєстрація починається в годині 2:30 по полудні.

Увага! НЬЮ ЙОРК! Увага!
ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДЦІЛВ УНІОУЗУ в НЬЮ ЙОРКУ
— влаштовує —
в суботу, 7-го грудня 1963 року в залі УНДОМУ в НЬЮ ЙОРКУ о год. 7:30 веч.
ЮВІЛЕЙНИЙ БЕНКЕТ
для відзначення
70-річчя "Свободи"
НАЙСТАРІШОГО УКРАЇНСЬКОГО ЩОДЕННИКА в АМЕРИЦІ
Головним промовцем на бенкеті буде Едгар А. МАВРЕР з Вашингтону — один з найвидатніших американських журналістів.
3 промовами виступлять:
Йосип ЛИСОГІР — Головний Предсідник УНСоюзу
Д-р Семєн ДЕМІДЧУК — Довільний співробітник "Свободи".
Ред. А. ДРАГАН — Головний редактор "Свободи".
У мистецькій частині виступлять:
Марія ЛИСОГІР — Сопрано Ньюйоркської опери
Іван КЕРНІЦЬКИЙ-ЦЕР — Письменник-фелетоніст та другі.
Бенкет попередить "Година Коктейлю" о год. 6:30 вечора.
ВСТУП \$7.50.
Рєєрвувати місця можна телефонічно у голови Комітету адм. І. Філіса — AL 4-2260 та членів Комітету: М. Демидчук — ST 8-4403, В. Клозник — RE 9-3831 та В. Цюпа — OR 4-5340.

Увага! ДІТРОЙТ, Міш. — ВІНДЗОР, Онт. Увага!
Український Конгресовий Комітет Америки в Дітройті Комітет Українців Канади — Відділ у Віндзорі
голосить
всьому Українському Громадянству Метрополі Дітройту, Віндзору та околиць, що у 30-РІЧЧЯ ГАНЕБНОГО ЗЛОЧИНУ МОСКВИ — МАСОВОГО ГОЛОДУ в УКРАЇНІ в 1932 і 33 рр., в якому загинуло понад 6 мільйонів українського народу
відбудеться
ВСЕГРОМАДСЬКА МАНІФЕСТАЦІЯ
в неділю, 8-го грудня 1963 р. MASONIC TEMPLE SCOTISH RITE CATH. 500 Temple Street, DETROIT, Michigan о год. 3-й по полудні
У ПРОГРАМІ:
"ДОВГА ДІЧ ПОНЕВОЛЕНОЇ УКРАЇНИ" — доповідь в англійській мові 6. Голови Конгресової Комісії ЧАРЛЗ КЕРСТЕНА.
"ІНТУИТИВ ГОЛОД в УКРАЇНІ, ЯК ЗАСІБ МОСКОВСЬКОГО НАРОДОВЕНІСТВА" — доповідь відомого політичного діяча і письменника СЕМЕНА ПІДГАЙНОГО.
ПРОКЛАДАННЯ ГОВЕРНОРА СТЕВЕНУ МІШЕНІ І МЕНОРА ДІТРОЙТУ Радна міста Дітройту МАРУС БІК.
У ВОКАЛЬНО-МИСТЕЦЬКІЙ ЧАСТИНІ:
КАТЕРИНА БРАНКА-КРИВУЦЬКА — мистецьке читання КАПЕЛИ УКРАЇНСЬКИХ БАНДУРИСТІВ ім. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА.
БОГОСЛУЖЕННЯ ЗА СПОКІЙ ДУШ ЖЕРТВ ЗЛОЧИНУ В УСІХ УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКВАХ у ПЕРЕДПОЛІДНОВИХ ГОДИНАХ.
УКРАЇНЦІ! Анемосмо до ВАС стати одностайно в дні 8-го ГРУДНЯ, і як частина політичного зброї наші взяти участь у Маніфестації. Хай наші голоси будуть могутнім голо-сом цілої громади.
ДІЛОВИЙ КОМІТЕТ МАНІФЕСТАЦІЇ в 30-РІЧЧЯ МАСОВОГО ГОЛОДУ в УКРАЇНІ

Читайте щоденник "Свободу"
Добре читати для дітей і молоді
Сойна-Штукарна РОМАНА ЗАВАДОВИЧА
Ціна \$1.00
Замовляйте: SVOBODA 81-83 Grand St. (Box 346) Jersey City 3, N. J.

Небувала нагода! Купити два альбоми платівок за \$9.95 і отримати третій ЗАДАРМО!
Можна вибрати з таких:
ПІСНІ І ТАЦІ ЗАКАРПАТТЯ ВЕЧІР НАД ДНІПРОМ
ДМИТРО ГНАТЮК СПІВАЄ КОНЦЕРТ ГОЛОВИЧОГО ХОРУ
ПІСНІ І ТАЦІ УКРАЇНИ ім. ШЕВЧЕНКА (з Торонто)
ЦІНА КОЖНОЇ ПЛАТІВКИ \$4.95.
Любителі опери! доповніть свою збірку української опери!
Купити КАТЕРИНУ, муз. Миколи Аркаса. Повна опера з солі-стами, хором і оркестри Київських театрів. Ціна \$6.98.
На Різдвяний подарунок вашим дітям і внукам купити альбом
"МАЛИН ТАРАС" в англійській мові про дитинство Тараса Шевченка.
Замовлення слати до:
M. GABODA — 1197 Drexel Street, DETROIT, Mich. 48215
Мешканці Мішган штату мусять додати 4% "сейлс текс" до рахунку.

